

SĂNĂTATEA, MEDICINA ȘI BIOETICA ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ:

STUDII INTER ȘI PLURIDISCIPLINARE

HEALTH, MEDICINE AND BIOETHICS
IN CONTEMPORARY SOCIETY:

INTER- AND PLURIDISCIPLINARY STUDIES

Materialele Conferinței Științifice Internaționale
29-30 octombrie 2021

CHIȘINĂU 2021

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA
*NICOLAE TESTEMITANU STATE UNIVERSITY OF MEDICINE
AND PHARMACY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA*

CENTRUL NAȚIONAL DE BIOETICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA
NATIONAL BIOETHICS CENTER OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

INSTITUTUL NAȚIONAL DE PATOLOGIE „VICTOR BABEȘ”, BUCUREȘTI, ROMANIA
VICTOR BABEȘ NATIONAL INSTITUTE OF PATHOLOGY, BUCHAREST, ROMANIA

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE SĂNĂTATE „P.SHUPYK” DIN UCRAINA
P.SHUPYK NATIONAL UNIVERSITY OF HEALTHCARE OF UKRAINE

INSTITUTUL DE FIZIOLOGIE ȘI SANOCREATOLOGIE, REPUBLICA MOLDOVA
INSTITUTE OF PHYSIOLOGY AND SANOCREATOLOGY, REPUBLIC OF MOLDOVA

SĂNĂTATEA, MEDICINA ȘI BIOETICA ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ: STUDII INTER ȘI PLURIDISCIPLINARE

Ediția a IV-a

HEALTH, MEDICINE AND BIOETHICS IN CONTEMPORARY SOCIETY: INTER- AND PLURIDISCIPLINARY STUDIES

4rd edition

**Materialele Conferinței Științifice Internaționale
29-30 octombrie 2021**

Redactor responsabil și coordonator
dr. hab. în filos., conf. univ.
Vitalie Ojovanu

CHIȘINĂU
Centrul Editorial-Poligrafic *Print Caro*
2021

Aprobat spre publicare de către Colegiul de redacție al Conferinței Științifice Internaționale
proces verbal nr. 01 din 02 noiembrie 2021

Colegiul de redacție:

Vitalie Ojovanu (Chișinău, R.Moldova) dr. hab., conf. univ.	– redactor responsabil
Teodor N.Țirdea (Chișinău, R.Moldova) dr. hab., prof. univ.	– membru al colegiului
Mercea Leabu (București, România) dr., prof. univ.	– membru al colegiului
Svetlana Pustovit (Kiev, Ucraina) dr. hab., prof. univ.	– membru al colegiului
Ion Mereuță (Chișinău, R.Moldova) dr. hab., prof. univ.	– membru al colegiului
Marius Dumitrescu (Iași, România) dr., prof. univ.	– membru al colegiului
Ana Pascaru (Chișinău, R.Moldova) dr. hab., conf. cercet.	– membru al colegiului
Valeriu Capcelea (Bălți, R.Moldova) dr. hab., conf. univ.	– membru al colegiului
Boris Ostapenko (Kiev, Ucraina) dr., conf. univ.	– membru al colegiului
Anatolie Eșanu (Chișinău, R.Moldova) dr., conf. univ.)	– membru al colegiului
Ecaterina Lozovanu (Chișinău, R.Moldova) dr., conf. univ.)	– membru al colegiului
Ludmila Rubanovici (Chișinău, R.Moldova) dr., conf. univ.)	– membru al colegiului

Culegerea include materiale științifice ce reflectă subiectele prezentate în cadrul Conferinței Științifice Internaționale: „Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare”, ediția a IV-a, din diverse domenii ale științei și filosofiei ce relevă problemele sănătății umane în condițiile societății contemporane, caracterizată prin diverse și complexe procese în toate sferile de activitate, ce plasează omenirea în fața unor noi provocări. Materialele constituie cele mai recente și interesante valorificări științifice ale specialiștilor din țară și de peste hotare incluse în trei secții: „Medicina și societatea între realizări și probleme presante”, „Cadru spiritual și asigurarea calității vieții, bunăstării și siguranței în sănătate”, „Viața și sănătatea omului contemporan din perspectivă multidimensională” și subsecția: „Probleme actuale de fiziologie umană și sănătate în abordare interdisciplinară”.

Prezentul material didactic este destinat cercetătorilor, doctoranzilor, mediciniștilor, specialiștilor diferitor specialități.

Recenzenți:

Tudor Grejdean, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar

Ana Pascaru, doctor habilitat în filosofie, conferențiar cercetător

Materialele sunt publicate în redacția autorilor

Toți autorii și-au dat acordul pentru postarea pe internet a materialelor din culegere
Această culegere de articole și rezumate științifice a fost realizată în cadrul proiectului „Abordarea interdisciplinară bioetico-socio-medicală a contingentului vulnerabil de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare” din cadrul Programului de Stat 2020-2023, cod 20.80009.8007.36

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

"Sănătatea, medicina și bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare", conferință științifică internațională (4 ; 2021 ; Chișinău). Sănătatea, medicina și bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare = Health, Medicine and Bioethics in Contemporary Society: Inter- and Pluridisciplinary Studies : Materialele Conferinței Științifice Internaționale, Ediția a 4-a, 29-30 octombrie 2021 / colegiul de redacție: Vitalie Ojovanu (redactor responsabil) [et al.]. – Chișinău : Print-Caro, 2021. – 416 p. : fig., tab.

Antetit.: Univ. de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", Centrul Naț. de Bioetică din Rep. Moldova, Institutul Naț. de Patologie "Victor Babeș", București, Romania [et al.]. – Texte : lb. rom., engl., rusă. – Rez.: lb. engl. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – 100 ex.

ISBN 978-9975-56-935-4.

61+17(082)=135.1=111=161.1

S 19

CUPRINS

I

MEDICINA ȘI SOCIETATEA ÎNTRE REALIZĂRI ȘI PROBLEME PRESANTE *MEDICINE AND SOCIETY BETWEEN ACHIEVEMENTS AND PRESSING PROBLEMS*

VECTORUL MORAL AL STRATEGIEI DE SUPRAVIETUIRE A CIVILIZAȚIEI CONTEMPORANE DIN PERSPECTIVA NOOSFERIZĂRII ȘI NOOETIZĂRII SOCIUMULUI: EXERCİTIU TEORETICO-METODOLOGIC ȘI PRACTIC <i>THE MORAL VECTOR OF THE SURVIVAL STRATEGY FOR CONTEMPORARY CIVILIZATION FROM THE PERSPECTIVE OF NOOSPHERIZATION AND NOOETIZATION OF SOCIETY: THEORETICAL-METHODOLOGICAL AND PRACTICAL EXERCISE</i>	
Teodor N. Țârdea , Chișinău, R.Moldova	11
AR FI NECESARĂ O SELECTARE PE CRITERII MORALE A CELOR IMPLICAȚI ÎN ACTIVITATEA UNIVERSITARĂ ȘI DE CERCETARE? <i>WOULD IT BE NECESSARY A PEOPLE SELECTION ACCORDING TO MORAL CRITERIA, IN ACADEMIA AND RESEARCH ACTIVITY?</i>	
Mircea Leabu , București, România.....	16
ПАНДЕМИЯ COVID-19: СОЦИАЛЬНЫЕ ПРАКТИКИ И БИОЭТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОХРАНЕНИЯ ЗДОРОВЬЯ <i>THE COVID-19 PANDEMIC: SOCIAL PRACTICES AND BIOETHICAL ASPECTS OF HEALTH MAINTAINING</i>	
Светлана Пустовит , Kiev, Ukraine.....	18
UNELE ASPECTE ALE CONCEPTULUI DE GEOETICĂ GLOBALĂ <i>SOME ASPECTS OF THE GLOBAL GEOETHICS CONCEPT</i>	
Ana Eșanu , Chișinău, R.Moldova.....	23
БИОЭТИКА ȘI PROVOCĂRILE GENETICII CU REFERIRE LA MODIFICAREA COMPORTAMENTELOR UMANE <i>BIOETHICS AND GENETIC CHALLENGES REGARDING HUMAN BEHAVIOR CHANGES</i>	
Marius Dumitrescu, Șerban Turliuc, Nicoleta Dumitrescu , Iași, România	25
THE UNITED STATES OF AMERICA REGULATIONS OF MEDICAL RESEARCH <i>ОРГАНИЗАЦИЯ МЕДИЦИНСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ В СОЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ АМЕРИКИ</i>	
Borys I. Ostapenko , Kiev, Ukraine	31
EMERGENȚA EFECTULUI PANDEMIC ÎN MATRICEA SOCIALĂ ȘI ENVIOREMENT <i>THE EMERGENCE ON THE PANDEMICS EFFECT IN THE SOCIAL MATRIX AND ENVIOREMENT</i>	
Ana Pascaru , Chișinău, R. Moldova.....	35
PARTICULARITĂȚILE CONTRIBUȚIEI UNOR PRINCIPII BIOETICE ÎN PROCESUL DE VACCINARE ANTI-COVID-19 <i>PARTICULARITIES OF CONTRIBUTING SOME BIOETHICAL PRINCIPLES I N THE ANTI-COVID-19 VACCINATION PROCESS</i>	
Ludmila Rubanovici , Chișinău, R. Moldova	41
CRITERIILE PENTRU TRIAJUL PACIENȚILOR ÎN STARE CRITICĂ: CONSIDERAȚII ETICE <i>CRITERIA FOR SELECTING CRITICAL PATIENTS: ETHICAL CONSIDERATIONS</i>	
Maria Aluaș, Ionuț Isaia Jeican , Cluj-Napoca, Romania.	48
CRIZA MORALĂ ȘI IDENTITARĂ ÎN CONTEXTUL CERCETĂRII FENOMENELOR SECURTARE ȘI BIOETICE <i>THE MORAL AND IDENTITY CRISIS IN THE CONTEXT OF RESEARCHING SECURITY AND BIOETHIC PHENOMENA</i>	
Serghei Sprincean, Tudorița-Sanda Sohoțchi, Ghenadie Mitrofanov , Chișinău, R. Moldova ..	53

ANALYSIS OF ETHICAL PROBLEMS AND POTENTIAL RISKS OF CONVERGENT NBIC-TECHNOLOGIES (ON THE EXAMPLE OF COVID-19 PANDEMIC) <i>АНАЛИЗ ЭТИЧЕСКИХ ПРОБЛЕМ И ПОТЕНЦИАЛЬНЫХ РИСКОВ КОНВЕРГЕНТНЫХ NBIC-ТЕХНОЛОГИЙ (НА ПРИМЕРЕ ПАНДЕМИИ COVID-19)</i> M.O. Chashchyn, K.V. Skrebtsova, P.Ya. Smalko , Kyiv, Ukraine	60
TENDINȚE ALE ADMINISTRĂRII DOPAJ LUI ÎN SPORT: REALITATE SOCIALĂ ȘI PERSPECTIVE ALE ABORDĂRII TEORETICE <i>TRENDS IN SPORTS DOPING: SOCIAL REALITY AND PERSPECTIVES OF THE THEORETICAL APPROACH</i> Vitalie Ojovanu , Chișinău, R.Moldova	65
OBIECȚIA DE CONȘTIINȚĂ ÎN PRACTICA MEDICALĂ ACTUALĂ <i>CONSCIENTIOUS OBJECTION IN CURRENT MEDICAL PRACTICE</i> Laura Ghinea , București, România.....	67
ROLUL ETICII ÎN MANAGEMENTUL ORGANIZAȚIILOR SPORTIVE <i>THE ROLE OF ETHICS IN THE MANAGEMENT OF SPORTS ORGANIZATIONS</i> Victoria Federiuc, Vitalie Ojovanu, Ivan Gheorghiu, Natalia Reaboi , Chișinău, R.Moldova	77
SENSITIVITY OF INTEGRATIVE BIOETHICS: MEASURING VALUE AND POWER <i>ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ ИНТЕГРАТИВНОЙ БИОЭТИКИ: ИЗМЕРЕНИЕ ЗНАЧЕНИЯ И СИЛЫ</i> Hanna Hubenko , Sumy, Ukraine.....	85
VULNERABILITATEA PACIENȚILOR MENTALI ÎN CONTEXTUL STIGMATIZĂRII <i>VULNERABILITY OF MENTAL PATIENTS IN THE CONTEXT OF STIGMATIZATION</i> Svetlana Condrațiu , Chișinău, R.Moldova	88
PRINCIPII ETICE PREVĂZUTE DE LEGISLAȚIA UNIUNII EUROPENE CE TREBUIE RESPECTATE DE PROIECTELE CE FOLOSESC ANIMALE ÎN PROCEDURI <i>ETHICAL PRINCIPLES PROVIDED BY EUROPEAN UNION LEGISLATION THAT MUST BE RESPECTED BY PROJECTS THAT USE ANIMALS IN PROCEDURES</i> Magda Gonciarov, Alexandra Popa , București, România	92
ASPECTE BIOETICE PRIVIND SECURITATEA DEȚINUTULUI <i>BIOETHICAL ASPECTS REGARDING THE SECURITY OF THE DETAINEE</i> Viorel Cojocaru , Chișinău, R.Moldova.....	93
PĂTURILE SOCIAL VULNERABILE ÎN CADRUL PROCESULUI DE MEDICALIZARE <i>SOCIALLY VULNERABLE POPULATION WITHIN THE MEDICALIZATION PROCESS</i> Elena Sargu , Chișinău, R.Moldova	98
К ВОПРОСУ О ЦЕННОСТНОМ ОСНОВАНИИ СОВРЕМЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ <i>TO THE QUESTION OF THE VALUE BASIS OF THE MODERN HEALTH CARE SYSTEM</i> Наталья Бойченко , Киев, Украина	103
ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ СУРРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА В РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА <i>LEGAL ASPECTS OF SURROGATE MOTHERHOOD</i> Игорь Арсени , г. Комрат, Р. Молдова.....	105
SUBIECTE DE COMPORTAMENT MEDICAL DEFECTUOS ÎN ASISTENȚA STOMATOLOGICĂ AUTOHTONĂ <i>SUBJECTS OF DEFECTIVE MEDICAL BEHAVIOR IN LOCAL DENTAL CARE</i> Ala Ojovan , Chișinău, R.Moldova	113
ANALIZA UNOR ASPECTE ALE PRINCIPIULUI BIOETIC AL AUTONOMIEI ÎN RELAȚIA FARMACIST-PACIENT <i>ANALYSIS OF SOME ASPECTS OF THE BIOETHICAL PRINCIPLE OF AUTONOMY IN THE PHARMACIST-PATIENT RELATIONSHIP</i> Liviu Bezu , Chișinău, R.Moldova.....	116
INTERCONEXIUNEA MICROBIOTĂ INTESTINALĂ – TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST: ASPECTE MEDICO-BIOETICE	

<i>THE INTERPLAY BETWEEN GUT MICROBIOTA AND AUTISM SPECTRUM DISORDERS: MEDICO-BIOETHIC ASPECTS</i> Marina Cociug , Chişinău, R. Moldova.....	118
--	-----

II

CADRUL SPIRITUAL ŞI ASIGURAREA CALITĂȚII VIETII, BUNĂSTĂRII ŞI SIGURANȚEI ÎN SĂNĂTATE *THE SPIRITUAL FRAMEWORK AND THE ASSURANCE OF QUALITY OF LIFE, WELL-BEING AND HEALTH SAFETY*

COVID 19: PARADOXUL ECUAȚIEI NEGĂRII/AFIRMĂRII MITURILOR <i>COVID 19: THE PARADOX OF THE DENIAL/MYTH-AFFIRMING EQUATION</i> Lidia Troianowski , Chişinău, R. Moldova.....	123
PERSPECTIVELE MULTIDISCIPLINARE DE CERCETARE A FENOMENULUI DE CONȘTIINȚĂ <i>MULTIDISCIPLINARY PERSPECTIVES FOR RESEARCH ON THE PHENOMENON OF CONSCIOUSNESS</i> Ecaterina Lozovanu , Chişinău, R. Moldova.....	129
ROLUL „INTELECTUALTĂȚII-ANONIME” ÎN SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR SOCIALE <i>THE ROLE OF THE „INTELLECTUALITY-ANONYMOUS” IN SOLUTION SOCIAL PROBLEMS</i> Valeriu Capcelea , Bălți, R. Moldova.....	131
THE QUALITY OF LIFE OF LABOUR MIGRANTS' CHILDREN <i>КАЧЕСТВО ЖИЗНИ ДЕТЕЙ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ</i> Galina Gorbunov , Chişinău, R. Moldova.....	135
STILURILE DE VIAȚĂ – CULTURĂ, LIBERTĂȚI, MENTALITĂȚI <i>LIFE STYLES – CULTURE, LIBERTIES, MENTALITIES</i> Niadi-Corina Cernica , Suceava, România.....	137
МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЙ ПОДХОД К ГЕНЕЗУ НАРУШЕНИЙ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО И ПСИХОМОТОРНОГО РАЗВИТИЯ <i>INTERDISCIPLINARY APPROACH TO THE GENESIS OF INTELLECTUAL AND PSYCHOMOTORAL DEVELOPMENT DISORDERS</i> Татьяна Дегтяренко, Владислав Коджебаш, Оксана Костюк , Одесса, Украина.....	141
APLICABILITATEA PRINCIPILOR DE BUNĂ GUVERNARE ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII ŞI MODERNIZĂRII SOCIETĂȚII DEMOCRATICE <i>APPLICABILITY OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT AND MODERNIZATION OF DEMOCRATIC SOCIETY</i> Pantelimon Varzari , Chişinău, R. Moldova.....	147
LIDERII MILITARI ÎN DINAMICA REPREZENTĂRII SOCIALE <i>MILITARY LEADERS IN SOCIAL REPRESENTATION DYNAMICS</i> Viorica Leancă, Liubovi Luchianic , Chişinău, R. Moldova.....	153
ОРИЕНТАЦИЯ НА ИДЕАЛЫ ТЕХНИЧЕСКОГО ЕСТЕСТВЕННО-НАУЧНОГО МЫШЛЕНИЯ В МЕДИЦИНСКОМ ОБРАЗОВАНИИ КАК ВЫЗОВ СОВРЕМЕННОСТИ <i>ORIENTATION ON IDEALS OF TECHNICAL NATURAL-SCIENTIFIC THINKING IN MEDICAL EDUCATION AS A CHALLENGE OF MODERNITY</i> Виктория Березина , Киев, Украина.....	159
RELIGIE ŞI MORALITATE CREȘTINĂ ÎN LETOPISEȚUL ȚĂRII MOLDOVEI DE MIRON COSTIN <i>CHRISTIAN RELIGION AND MORALITY IN THE CHRONICLE OF THE COUNTRY OF MOLDOVA BY MIRON COSTIN</i> Dumitru Căldare , Chişinău, R. Moldova.....	164
НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ МАТЕРИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ МЕДИЦИНСКОГО РАБОТНИКА ПО ТРУДОВОМУ ПРАВУ И ОСОБЕННОСТИ ЕЁ ОТЛИЧИЯ ОТ ДРУГИХ ВИДОВ ОТВЕТСТВЕННОСТИ	

<i>OME FEATURES OF LEGAL REGULATION OF MATERIAL RESPONSIBILITY OF A MEDICAL WORKER ON LABOR LAW AND FEATURES OF ITS DIFFERENCE FROM OTHER KINDS OF LIABILITY</i> Александру Сосна, Дорин Жосан, Александру Секриеру, Кишинев, Р. Молдова	168
IMAGINEA INSTITUȚIEI MEDICALE PUBLICE – FACTOR OBIECTIV FUNDAMENTAL AL SISTEMULUI DE SĂNĂTATE DIN REPUBLICA MOLDOVA <i>THE IMAGE OF THE PUBLIC MEDICAL INSTITUTION - A FUNDAMENTAL OBJECTIVE FACTOR OF THE HEALTH SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA</i> Zinaida Lupașcu, Chișinău, R. Moldova	176
PRECIZION MEDICINE – THE QUEST FOR EVIDENCE <i>MEDICINA DE PRECIZIE – EVIDENȚA REALĂ A DOVEZILOR</i> Cornelia Nenescu, Chisinau, R. Moldova	181
MANAGEMENTUL COMUNICĂRII INTERCULTURALE ÎN MEDIUL UNIVERSITAR <i>INTERCULTURAL COMMUNICATION MANAGEMENT IN THE UNIVERSITY ENVIRONMENT</i> Stela Spînu, Chișinău, R. Moldova	183
ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВЬЯ И ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ РЕПРОДУКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА <i>LEGAL REGULATION OF REPRODUCTIVE HEALTH AND AUXILIARY REPRODUCTIVE TECHNOLOGIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA</i> Игорь Арсени, г. Комрат, Р. Молдова	187
CONCEPTUL DE ETICA MANAGEMENTULUI ÎN ORGANIZAȚIILE SPORTIVE <i>THE CONCEPT OF MANAGEMENT ETHICS IN SPORTS ORGANIZATIONS</i> Victoria Federiuc, Vitalie Ojovanu, Ivan Gheorghiu, Natalia Reaboi, Chișinău, R. Moldova	193
COMUNICAREA DE MARKETING ÎN SCHIMBAREA COMPORTAMENTULUI CU RISC PENTRU SĂNĂTATE <i>COMMUNICATION MARKETING IN CHANGING RISKY BEHAVIOR FOR HEALTH</i> Ludmila Goma, Maria Marian-Șuparschii, Chișinău, R. Moldova	200
TRANSMITEREA CULTURALĂ: CONTEXT COGNOSCIBIL ÎN CONSTRUCȚIA ESTETICĂ ȘI ETICĂ A VIEȚII <i>CULTURAL TRANSMISSION: COGNIZABLE CONTEXT IN THE AESTHETICAL AND ETHICAL CONSTRUCTION OF LIFE</i> Nelu Vicol, dr. în filologie, conf. univ.	211
BIOETICA ȘI DREPTURILE OMULUI. REGLEMENTĂRILE ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI <i>BIOETHICS AND HUMAN RIGHT. REGULATION BY THE ARTICEL 8 OF EUROPEAN CONVENTION OF HUMAN RIGHT</i> Alexei Croitor, Chișinău, R. Moldova	218
ТРЕВОГА - ПРЕДИКТОР ТРЕВОЖНЫХ РАССТРОЙСТВ <i>ANXIETY IS A PREDICTOR OF ANXIETY DISORDERS</i> Лариса Москалюк, Бэлць, Р. Молдова	223
ПРАВО НА ЖИЗНЬ И ПРОБЛЕМЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ НАЧАЛА ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЖИЗНИ <i>THE RIGHT TO LIFE AND THE PROBLEMS OF DETERMINING THE BEGINNING OF HUMAN LIFE</i> Наталья Шеленга, Кишинев, Р. Молдова	230
TRAIECTORIA DEZVOLTĂRII EPISTEMOLOGICE ÎN EDUCAȚIE <i>THE TRAJECTORY OF EPISTEMOLOGICAL DEVELOPMENT IN EDUCATION</i> Dina Barcari, asistent universitar, Chișinău, R. Moldova	236
ASPECTE TEORETICE PRIVIND SATISFAȚIA DE VIAȚA ȘI DE SINE <i>LIFE AND SELF-SATISFACTION: THEORETICAL ASPECTS</i> Larisa Solonaru, Chișinău, R. Moldova	238

UNELE ASPECTE SOCIO-BIOETICE ALE ACTULUI MEDICAL ÎN TRATAMENTUL BOLILOR CARDIO-VASCULARE <i>SOME SOCIO-BIOETHICAL ASPECTS OF THE MEDICAL ACT IN THE TREATMENT OF CARDIOVASCULAR DISEASES</i>	
Valeriu Lujanschi, Chişinău, R. Moldova	242
ARGUMENTE ŞTIINŢIFICE REFERITOR LA PRO ŞI CONTRA AVORTULUI <i>SCIENTIFIC ARGUMENTS REGARDING THE PRO AND AGAINST ABORTION</i>	
Igor Soroceanu, Chişinău, R. Moldova	244

III

VIATA ŞI SĂNĂTATEA OMULUI CONTEMPORAN DIN PERSPECTIVĂ MULTIDIMENSIONALĂ *THE LIFE AND HEALTH OF THE CONTEMPORARY MAN FROM A MULTIDIMENSIONAL PERSPECTIVE*

PARALIZIA CEREBRALĂ ÎN MOLDOVA – PREVALENŢĂ, SUBTIPURI, SEVERITATE, POTENŢIALI FACTORI DE RISC ŞI INFLUENŢA PROGRAMELOR DE INTERVENŢIE TIMPURIE ÎN PARALIZIA CEREBRALĂ <i>CEREBRAL PALSY IN MOLDOVA - PREVALENCE, SUBTYPES, SEVERITY, RISK FACTORS AND POTENTIAL INFLUENCE OF EARLY INTERVENTION SERVICES ON CHILDREN WITH CEREBRAL</i>	
Ecaterina Gîncotă, Larisa Spinei, Reidun Jahnsen, Chişinău, R. Moldova	253
UNELE ASPECTE DE OPTIMIZARE A TRATAMENTULUI ENDODONTIC <i>SOME ASPECTS OF OPTIMIZING ENDODONTIC TREATMENT</i>	
Iuliana Bicec, Vasile Zagnat, Chişinău, R. Moldova	257
PRIORITĂŢILE SISTEMELOR DE SĂNĂTATE ÎN ȚĂRILE EUROPENE <i>PRIORITIES OF HEALTH SYSTEMS IN EUROPEAN COUNTRIES</i>	
Tudor Grejdean, Anatol Negară, Gabriela Şoric, Victoria Voloceai, Vlad Bădan, Chişinău, R. Moldova	264
IMPAIRMENTS OF THE KEY PROTEINS FUNCTIONING IN BRAIN INDUCED BY EXPERIMENTAL DIABETES MELLITUS <i>DETERIORĂRI ALE PROTEINELOR-CHEIE CARE FUNCŢIONEAZĂ ÎN CREIER INDUSE DE DIABETUL EXPERIMENTAL</i>	
Tamara Kuchmerovska, Kyiv, Ukraine	268
ROLUL ZAHARURILOR ÎN BOLILE NETRANSMISIBILE <i>THE ROLE OF SUGARS IN NON – COMMUNICABLE DISEASES</i>	
Alexei Chirlici, Vladislav Rubanovici, Serghei Cebanu, Chişinău, Republica Moldova	270
PRIORITĂŢILE HORMONULUI ANTI-MULLERIAN ÎN DETERMINAREA REZERVEI OVARIENE <i>PRIORITIES OF ANTI-MULLERIAN HORMONE IN DETERMINING THE OVARIAN RESERVE</i>	
Victoria Voloceai, Rodica Catrinici, Chişinău, Republica Moldova,	272
SĂNĂTATEA UN INDICATOR IMPORTANT A PERSONALULUI MEDICAL DIN INSTITUŢIILE DE ASISTENŢĂ MEDICALĂ PRIMARĂ <i>HEALTH AS AN IMPORTANT INDICATOR OF MEDICAL STAFF IN PRIMARY CARE INSTITUTIONS</i>	
Iurie Lupacescu, Tudor Grejdean, Chişinău, R. Moldova	277
SCHIMBĂRILE FORMEI CRIPTEI ŞI CANALULUI DE ERUPERE A DINTELUI ÎN DINAMICA ERUPŢIEI <i>CHANGES OF THE SHAPE OF THE CRYPT AND THE TOOTH ERUPTION CHANNEL IN THE DYNAMICS OF ERUPTION</i>	
Vitalie Boboş, Vasile Zagnat, Chişinău, R. Moldova	281

UNELE ASPECTE ÎN INSTRUIREA PROSPECTIVĂ CONTINUĂ A ASISTENȚILOR MEDICALI <i>SOME ASPECTS OF THE CONTINUOUS PROSPECTIVE TRAINING OF NURSES</i>	
Angela Baroncea , Chișinău, R. Moldova	283
INSTRUMENTE DE MĂSURARE A SĂNĂȚII PRIN PRIZMA EXPERTIZEI MEDICALE AVITALITĂȚII <i>INSTRUMENTS FOR MEASURING HEALTH THROUGH THE PRISM OF MEDICAL EXPERTISE OF VITALITY</i>	
Ludmila Sochircă, Iurie Lupacescu, Tudor Grejdean, Mihai Moroșanu , Chișinău, R. Moldova	287
ATTITUDINI ȘI CUNOȘTINȚE ANTIDOPING ALE SPECIALIȘTILOR ÎN MEDICINĂ: ANALIZA LITERATURII <i>ATTITUDES AND ANTI-DOPING KNOWLEDGE OF MEDICAL PROFESSIONALS: LITERATURE REVIEW</i>	
Federiuc Victoria, Gheorghe Ștefan, Tatiana Timercan , Chișinău, R. Moldova	291
POSSIBILITĂȚI ALE EVOLUĂRII SPORTIVILOR ÎNTR-UN GRUP VULNERABIL DE POPULAȚIE ÎN CONTEXUL PERPETUĂRII ACCENTUATE A DOPAJULUI SPORTIV <i>POSSIBILITIES OF THE EVOLUTION OF ATHLETES IN A VULNERABLE GROUP OF POPULATION IN THE CONTEXT OF THE ACCENTUATED PERPETUATION OF SPORTS DOPING</i>	
Vitalie Ojovanu, Gabriela Șoric, Victoria Federiuc , Chișinău, R. Moldova	297
 PROBLEME ACTUALE DE FIZIOLOGIE UMANĂ ȘI SĂNĂTATE ÎN ABORDARE INTERDISCIPLINARĂ <i>CURRENT ISSUES OF HUMAN PHYSIOLOGY AND HEALTH IN AN INTERDISCIPLINARY APPROACH</i> INSTITUTUL DE FIZIOLOGIE ȘI SANOCREATOLOGIE, REPUBLICA MOLDOVA <i>INSTITUTE OF PHYSIOLOGY AND SANOCREATOLOGY, REPUBLIC OF MOLDOVA</i> 	
NUTRIENȚII ALIMENTARI ȘI ROLUL LOR ÎN PREVENIREA DIFERITOR TIPURI DE CANCER <i>FOOD NUTRIENTS AND THEIR ROLE IN PREVENTING VARIOUS TYPES OF CANCER</i>	
Ion Mereuță , Chișinău, R. Moldova	300
FACTORII DECLANȘATORI AI UNOR PATOLOGII METABOLICE <i>TRIGGERING FACTORS OF SOME METABOLIC PATHOLOGIES</i>	
Vasile Fedas, [Maria Țimoșco], Ion Mereuta, Victoria Bogdan, Corneliu Năstase, Anatolie Baci , Chișinău, R. Moldova	310
APLICAREA METODELOR AVANSATE DE CERCETARE ÎNTR-UN PROGRAM DE PREVENIRE A DISABILITĂȚILOR PRIN COLABORAREA DINTRE CERCETĂTORI ȘI DIAGNOSTICIENI <i>APPLICATION OF ADVANCED RESEARCH METHODS IN A DISABILITY PREVENTION PROGRAM BY COLLABORATION BETWEEN RESEARCHERS AND DIAGNOSIS</i>	
Anatolie Baci, Vasile Fedas, Ion Mereuță, Liudmila Listopadova , Chișinău, R. Moldova ...	312
ASPECTE ETIOPATOGENICE ALE CARCINOGENEZEI. ETAPELE EI ȘI ACȚIUNEA CARCINOGENILOR <i>ETIOPATHOGENIC ASPECTS OF CARCINOGENESIS. ITS STAGES AND THE ACTION OF CARCINOGENS</i>	
Ion Mereuță, Gheorghe Țibîrnă, Corneliu Năstase , Chișinău, R. Moldova	317
EXPRESIA MIMICĂ A EMOȚIILOR CA INDICATOR AL INTERRELAȚIILOR PSIHOSOMATICE SANOGENE ȘI DISSANOGENE <i>MIMIC EXPRESSION OF EMOTIONS AS AN INDICATOR OF SANOGENIC AND DISSANOGENIC PSYCHOSOMATIC RELATIONSHIPS</i>	
Vlada Furdui, Anatol Baci, Ana Leorda, Lilia Poleacova, Mariana Ciocină, Chișinău, R. Moldova	324

DETERMINAREA INOFENSIVITĂȚII PRODUSULUI MEDICAMENTOS MERION SUSPENSIE ORALĂ <i>DETERMINATION OF SAFETY OF MERION ORAL SUSPENSION</i> Sergiu Parii, Ion Mereuța, Vladimir Valica, Veaceslav Gonciar, Vladimir Carauș, Viorel Nacu, Alina Ungureanu, Eugeniu Nicolai, Lilia Andronache, Valeriana Pânteș, Adrian Cociug, Chișinău, R. Moldova	332
PREVENIREA TULBURĂRILOR COMPORTAMENTULUI ALIMENTAR PRIN ECHILIBRAREA ACTIVITĂȚII A SISTEMELOR DE ACTIVARE ȘI DE RECOMPENSARE <i>PREVENTION OF EATING BEHAVIOR DISORDERS BY BALANCING THE ACTIVITY OF ACTIVATION AND REWARD SYSTEMS</i> Liudmila Listopadova, Anatolie Baciu, Ion Mereuță, Lilia Poleacova, Vitalina Ojovan, Corneliu Năstase, Vasile Fedas, Chișinău, R. Moldova	347
ASPECTE DE SĂNĂTATE MINTALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA <i>ASPECTS OF MENTAL HEALTH IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA</i> Oleg Cobîleanski, Stanislav Grosu, Chișinău, R. Moldova.....	349
TULBURĂRI ONCOLOGICE ALE SĂNĂTĂȚII UMANE ȘI A MICROBIOTEI GASTROINTESTINALE <i>ONCOLOGICAL DISORDERS OF HUMAN HEALTH AND THE GASTROINTESTINAL MICROBIOTA</i> Ion Mereuta, <u>Maria Tîmoșco</u>, Victoria Bogdan, Vasile Fedas, Chișinău, R. Moldova ..	358
ECHILIBRIUL MICROBIAN INTESTINAL – DOVEZI PERMANENTE ALE SĂNĂTĂȚII <i>INTESTINAL MICROBIAL EQUILIBRIUM – PERMANENT EVIDENCE OF HEALTH</i> <u>Maria Tîmoșco</u>, Constantin Ionescu-Tîrgoviște, Ion Mereuta, Vasile Fedas, București, România	359
STRATEGIA DE DEZVOLTARE A POPULAȚIEI A SĂNĂTĂȚII INDIVIDUALE ÎN MEDICINA VIITORULUI APROPIAT <i>STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE POPULATION OF HEALTHY INDIVIDUALS IN THE MEDICINE OF THE NEAR FUTURE</i> Anatolie Baciu, Ion Mereuță, Constantin Ionescu-Tîrgoviște, Lilia Poleacova, Vasile Fedas, București, România.....	361
DINAMICA INDICILOR BIOCHIMICI ȘI HEMATOLOGICI LA SUBIECȚII CU SCHIMBĂRI ECO-MORFOLOGICE ALE GLANDEI TIROIDE ÎN PERIOADA POST-COVID-19 <i>DYNAMICS OF BIOCHEMICAL AND HEMATOLOGICAL INDICES AT SUBJECTS WITH ECO-MORPHOLOGICAL CHANGES OF THE THYROID GLAND IN THE POST-COVID-19 PERIOD</i> Anghela Cebotari, Chișinău, R. Moldova	363
INFLUENȚA DIHIDROQUERCETINEI ÎN COMPONENTA MEDIULUI PENTRU CONGELAREA SPERMEI UMANE <i>INFLUENCE OF DIHYDROQUERCETIN IN THE COMPOSITION OF THE MEDIUM FOR FREEZING HUMAN SPERM</i> Iulia Cazacov, Ion Balan, Vladimir Buzan, Ion Mereuța, Nicolae Roșca, Melania Bucarciuc, Gheorghe Boronciuc, Chișinău, R. Moldova	368
MICROORGANISME CU PROPRIETĂȚI SANOBOTICE – PROGNOSTIC AL TULBURĂRILOR SĂNĂTĂȚII <i>MICROORGANISMS WITH SANOBOTIC PROPERTIES – PROGNOSIS OF HEALTH DISORDERS</i> <u>Maria Tîmoșco</u>, Natalia Florea, Ion Mereuta, Lilia Poleacova, Alexei Organ, Vasile Fedas, Chișinău, R. Moldova	373
SCHIMBARI FIZIOLOGICE ȘI ECO-MORFOLOGICE ALE COLECISTULUI ȘI RINICHILOR LA SUBIECȚII CU AFECȚIUNI ALE GLANDEI TIROIDE <i>PHYSIOLOGICAL AND ECO-MORPHOLOGICAL CHANGES OF THE COLLECTOR AND KIDNEY AT THE SUBJECTS WITH THYROID GLAND DISEASES</i> Anghela Cebotari, Chișinău, R. Moldova	375

REABILITAREA COPILOR DE 12-18 ANI CU DIABET ZAHARAT TIP I <i>REHABILITATION OF 12-18 YEAR OLD CHILDREN WITH TYPE I DIABETES</i> Vitalina Ojovan , Chişinău, R.Moldova.....	377
SINTEZA DIVERSITĂȚII ETIOLOGICE A MICROORGANISMELOR ÎN INFECȚIILE CĂILOR URINARE <i>SYNTHESIS OF ETIOLOGICAL DIVERSITY OF MICROORGANISMS</i> <i>IN URINARY TRACT INFECTIONS</i> Natalia Florea, Corina Tighinean, Greta Bălan, Iulia Siniţina , Chişinău, R. Moldova.....	381
UNELE PATOLOGII METABOLICE UMANE ŞI MICROBIOTA INTESTINALĂ <i>SOME HUMAN METABOLIC PATHOLOGIES AND THE INTESTINAL MICROBIOTA</i> Vasile Fedas, [Maria Timoşco], Ion Mereuta, Victoria Bogdan, Alexei Organ , Chişinău, R. Moldova	383
НЕБЛАГОПРИЯТНОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ОРГАНИЗМ ВРАЧА СТОМАТОЛОГА, СВЯЗАННОЕ С ВЫСОКОЧАСТОТНЫМ ШУМОМ И ВИБРАЦИЕЙ НА РАБОЧЕМ МЕСТЕ <i>ADVERSE EFFECTS ON THE DENTIST'S BODY ASSOCIATED WITH HIGH</i> <i>FREQUENCY NOISE AND VIBRATION IN THE WORKPLACE</i> Алексей Терехов , Тамбов, Россия, Корнелиу Нăстасе , Кишинев, Р. Молдова.....	385
PROBIOTICELE ŞI INTENSITATEA MULTIPLICĂRII UNOR MICROORGANISME CARE CAUZEAZĂ INFECȚII GASTROINTESTINALE <i>PROBIOTICS AND INTENSITY OF MULTIPLICATION OF SOME MICROORGANISMS</i> <i>CAUSING GASTROINTESTINAL INFECTIONS</i> [Maria Timoşco], Victoria Bogdan, Ion Mereuță, Lilia Poleacova, Vasile Fedas , Chişinău, R. Moldova	390
STUDIUL COMPARATIV AL AGENȚILOR ETIOLOGICI MICROBIENI ÎN DEZVOLTAREA OTITEI ACUTE <i>COMPARATIVE STUDY OF MICROBIAL ETIOLOGICAL AGENTS</i> <i>IN THE DEVELOPMENT OF ACUTE OTITIS</i> Natalia Florea, Adriana Scurtu, Tatiana Antoci, Mohammad Abu Ahmad , Chişinău, R.Moldova.....	392
КОГНИТИВНО-ПОВЕДЕНЧЕСКАЯ ПСИХОТЕРАПИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНО-АФФЕКТИВНЫХ РАССТРОЙСТВ У ЖЕНЩИН С ОНКОЛОГИЧЕСКОЙ ПАТОЛОГИЕЙ МОЛОЧНОЙ ЖЕЛЕЗЫ <i>COGNITIVE-BEHAVIORAL PSYCHOTHERAPY OF EMOTIONAL-AFFECTIVE</i> <i>DISORDERS IN WOMEN WITH BREAST CANCER</i> Ксения Блинова, Евгения Пчелинцева, Нина Лапочкина , г. Иваново, Россия....	394

RECENZII / REVIEWS

CORNELIU NĂSTASE, VITALINA OJOVAN, VASILE FEDAŞ. SINDROMUL METABOLIC ŞI SĂNĂTATEA ORALĂ. Monografie. Chişinău: „Poliviz-Design“, 2021. 136 p.....	407
--	-----

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM MARIA TIMOŞCO (Ion MEREUȚĂ, Victoria BOGDAN, Vasile FEDAŞ).....	409
ОДИН ГОД БЕЗ АРКАДИЯ ДМИТРИЕВИЧА УРСУЛА, АКАДЕМИКА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА, ПРОФЕССОРА МОСКОВСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМ. М.В. ЛОМОНОСОВА (Теодор Н. Цырдя).....	411

genetically modified nonhuman primate models for neuroscience research. In: PNAS. 2020, nr.117(39), pp.24022-24031. <https://www.pnas.org/content/pnas/117/39/24022.full.pdf>

16. Ojovanu Vitalie. Actualități și perspective ale implementării potențialului bioticii în spațiul socio-medical. În: Vitalie Ojovanu (Red. și resp. coord.). Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea actuală: studii inter și pluridisciplinare. Chișinău: Print Caro, 2020, p.12.

THE UNITED STATES OF AMERICA REGULATIONS OF MEDICAL RESEARCH

Borys I. Ostapenko, PhD, Associate Professor
Department of Philosophy,
Shupyk National University of Healthcare of Ukraine,
Kiev, Ukraine
ostabor@hotmail.com

ОРГАНИЗАЦИЯ МЕДИЦИНСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ В СОЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

В статье представлена информация о современной системе организации медицинских исследований в Соединенных Штатах Америки. Представлена система многоуровневого регулирования медицинских клинических испытаний и многообразие подходов к управлению качеством, надежностью и верифицируемостью медицинских исследований. В статье описаны регулятивные механизмы защиты людей, принимающих участие в медицинских клинических испытаниях, дополнительные правила обеспечения безопасности наиболее уязвимых групп населения, включая детей, женщин, инвалидов, заключенных и других зависимых индивидов и социальных групп. В заключении даётся критический анализ современного состояния организации и регулирования медицинских исследований в Соединенных Штатах Америки и оценка перспектив дальнейшего развития регулирования клинических медицинских испытаний и развития научных медицинских знаний.

Introduction

There are several objectives raised by the development of medicine. The first is to ensure the effective development of trustworthy medical knowledge. The second is to deliver successful treatment into clinical practise. The third is to protect human subjects, individuals taking part in the clinical trials, dependant, disabled, mentally ill and people at severe circumstances. The fourth is to secure interests of vulnerable groups: children,